

УДК 81-11(=16)(092)Гра

Сальваторе Дель Гаудіо

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ САНТЕ ГРАЧОТТИ (до 95-річчя від дня народження)

Стислий опис діяльності будь-якого вченого високого міжнародного рівня не може бути легким завданням. Це стосується і постаті відомого італійського славіста Санте Грачотті (народився 1923 р. у м. Озімо (Італія)), наукова активність якого припала на другу половину ХХ – початок ХХІ ст. Надалі ми презентуємо лише визначальні етапи його роботи.

С. Грачотті навчався в Міланському католицькому університеті, де отримав диплом зі спеціальності «Література та філософія» (1953). Майже в той самий період він вивчав палеографію, архівну справу та дипломатію в Державному архіві, у 1952 році завершив навчання й одержав відповідний підтверджуючий документ про здобутий фах.

Вагомі наукові результати й досягнення молодого магістра дали підставу керівникам університету доручити С. Грачотті вивчення слов'янських мов, літератур і культур. Із цією метою ректор Міланського католицького університету віддав дослідника під опіку «батька» італійської славістики – Джованні Мавера. Під керівництвом Дж. Мавера С. Грачотті в 1954 році почав відвідувати курси слов'янської філології в Римському університеті, а 1957 року, після їх закінчення, отримав диплом.

Уже під час навчання С. Грачотті виграв кілька стипендій і пройшов стажування, провів дослідницьку роботу в колишній Югославії (Загреб, 1955 р.) та Польщі, де перебував протягом року (1958–1959), а згодом – ще шість місяців.

У 1961 році С. Грачотті, отримавши відповідний ступінь¹, був призначений викладачем слов'янської філології в Мілан-

ському католицькому університеті. У 1964 році він виграв конкурс на штатну посаду, спершу професора (1965), а за три роки, як було передбачено тогочасним італійським законодавством, – ординарного професора. За його ініціативою було введено викладання російської, польської та сербохорватської мов. У своїй альма-матер С. Грачотті клопотався про заснування славистичної бібліотеки. У 1972 році професора було призначено викладачем слов'янської філології в найпрестижнішому в Італії Римському університеті «Ла Сапієнца», у якому він пропрацював до виходу на пенсію.

З 1970 року С. Грачотті став головним редактором першого італійського славистичного журналу *Ricerche Slavistiche* («Славистичні дослідження», Рим) та членом редколегій кількох міжнародних славистичних часописів.

Крім професорської діяльності, С. Грачотті взяв на себе низку обов'язків у національній і міжнародній славистиці. У 1969 році разом з іншими колегами він заснував Італійську асоціацію славистів (АІС), замість колишньої Італійської асоціації слов'янської філології, ставши її першим президентом. Того самого року йому запропонували членство в Міжнародному славистичному комітеті (МКС); пізніше він отримав у ньому почесне членство, що дійсне й досі.

З другої половини 1980-х років С. Грачотті став іноземним членом різних національних академій: членом-кореспондентом славетної Національної академії дей Лінчей (*Accademia Nazionale dei Lincei*, Італія), Польської академії мистецтв (1990), Польської академії наук (1991), Національної академії наук України (1992), Хорватської академії наук і мистецтв (1997) та ін. Італійський мовознавець-славист, історик слов'янських літератур також став почесним президентом Товариства Адама Міцкевича та Італійської асоціації українських студій і почесним доктором низки європейських університетів: Тарновського університету (1981), Краківського університету (1987),

Університету Бреслау (1989), Варшавського університету, Національного університету «Києво-Могилянська академія» (2008). Крім того, С. Грачотті отримав інші численні наукові нагороди: здобув Золоту медаль АН Чеської Республіки, Премію ім. В. Ягича Філологічної асоціації Хорватії і Хорватського славістичного комітету та ін.

Завдяки ініціативі С. Грачотті відділення слов'янських мов і літератур у Римському університеті стало єдиним в Італії та одним з небагатьох у Європі центром славістики, де представлені всі слов'янські мови. Діяч багато зробив задля переосмислення ролі України, її мови та культури в європейському контексті. С. Грачотті належать дослідження про давню українську літературу як органічну частину європейської, про Голодомор в Україні, релігійну історію України та ін.

Отже, можна цілковито погодитися зі словами О. Пахльовської: «Грачотті зробив великий внесок у формування славістичних студій в Італії та в Західній Європі загалом».

ПРИМІТКА

¹ «Вільне викладання» (італ. *libera docenza*).

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Варварцев М. М. Грачотті Санте. *Енциклопедія історії України* : у 10 т. / редкол. В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. Київ : Наукова думка, 2004. Т. 2 : Г–Д. С. 187.
2. Пахльовська О. Є.-Я. Грачотті Санте. *Енциклопедія сучасної України* : у 10 т. Київ, 2007. Т. 7. С. 81–82.
3. URL : <http://www.treccani.it/enciclopedia/sante-graciotti/>. (Retrieved 30.04.2018).

4. URL : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=25770. (Retrieved 30.04.2018).
5. URL : http://www.ricercheslavistiche.it/index.php?option=com_content&view=article&id=76%3Acurriculum-del-prof-sante_graciotti&catid=3%3Aredazioneecomitatoscienifico&Itemid=3&lang=it. (Retrieved 30.04.2018).

REFERENCES

1. Varvartsev M. M. (2004) Hrachotti Sante [Grachotti Sante]. *Entsyklopediia istorii Ukrainy*: u 10 t. [Encyclopedia of Ukrainian history in 10 vol.]. Vol. 2 : H–D. Kyiv: Naukova dumka, p. 187.
2. Pakhlovska O. Ye.-Ya. (2007) Grachotti Sante [Grachotti Sante]. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*: u 10 t. [Encyclopedia of Ukrainian history in 10 vol.]. Vol. 7. Kyiv, pp. 81–82.
3. Treccani. Graciotti Sante. URL : <http://www.treccani.it/enciclopedia/sante-graciotti/> (accessed 30 April 2018).
4. URL : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=25770 (accessed 30 April 2018).
5. URL : http://www.ricercheslavistiche.it/index.php?option=com_content&view=article&id=76%3Acurriculum-del-prof-sante_graciotti&catid=3%3Aredazioneecomitatoscienifico&Itemid=3&lang=it (accessed 30 April 2018).